

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100 EĞİTİMİN
YÜZYILI

Sayı : E-32661919-610-139
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

26..12/2025

7/33982 GK 12
7/36369-36370
7/36491-36492 / GK 45
7/36494-36496

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 26/09/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1704863 sayılı yazınız. 7/36685 GK 50
b) 19/11/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1737875 sayılı yazınız. 7/36687
c) 20/11/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1738383 sayılı yazınız.
ç) 27/11/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1746655 sayılı yazınız. 7/36691-36692

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç)'de kayıtlı yazıyla iletilen Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/33982, Bursa Milletvekili Kayıhan PALA'nın 7/36369, Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN'ın 7/36370, Amasya Milletvekili Reşat KARAGÖZ'ün 7/36491, Antalya Milletvekili Aykut KAYA'nın 7/36492, İstanbul Milletvekili M. Satuk Buğra KAVUNCU'nun 7/36494, Hatay Milletvekili Nermin YILDIRIM KARA'nın 7/36495, İstanbul Milletvekili Çiçek OTLU'nun 7/36496, Konya Milletvekili Barış BEKTAŞ'ın 7/36685, Hakkari Milletvekili Öznur BARTİN'in 7/36687, Diyarbakır Milletvekili Ceylan AKÇA CUPOLO'nun 7/36691 ile Mersin Milletvekili Perihan KOCA'nın 7/36692 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (32 Sayfa)

KONYA MİLLETVEKİLİ BARIŞ BEKTAŞ'IN 7/36685 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Soru önergesinde Resmî İstatistik Programı kapsamında talep edilen veriler; Bakanlığımızın “<https://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>” internet adresinde yayımlanan “Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim” adlı yayında yer alan “1.2.c İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması 3. düzey ve eğitim seviyesine göre okullaşma oranı” başlıklı tablolarda yer almaktadır.

Uygulanmakta olan öğretim programlarımız 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri” esas alınarak geliştirilmiştir. Bu doğrultuda Kanun’da da belirtildiği üzere; öğretim programlarımızla amaçlanan “Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmektir. Bununla birlikte “Laiklik” ve “Bilimsellik” ise esas alınan temel ilkeler arasındadır.

Nitekim Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı’nın 4. Ünitesi “Türkiye Cumhuriyeti’nin Kuruluşu ve İnkılaplar”dır. Ünite kapsamında Cumhuriyet’in İlanı’na kadar yaşanan siyasi ve diplomatik gelişmelere yer verilerek halk egemenliğine dayalı bir yönetim biçiminin hazırlık sürecinin ortaya konulması, Türk modernleşme süreci bağlamında Mustafa Kemal Atatürk liderliğinde yapılan inkılaplara, bu inkılapların yapılma gerekçelerine, Türkiye’nin modern bir devlet olması yolunda inkılapların sağladığı katkılara ve Atatürk ilkeleriyle ilişkilerine yer verilerek Atatürk’ün Türk milletini ve Türkiye Cumhuriyeti’ni muasır medeniyetler seviyesine çıkarma idealinin anlaşılması amaçlanmaktadır. Ayrıca “Türk Modernleşmesi ve Atatürk İnkılapları” “Atatürk İlke ve İnkılapları Arasındaki İlişki” ünitenin içerik çerçevesi içinde yer almakta olup “İTA.8.4.2. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk’ün yaptığı inkılapları neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme a) Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi’nde yapılan inkılapların nedenlerini inceler. İTA.8.4.3. Atatürk ilke ve inkılapları arasındaki ilişkiyi ortaya koyan özgün bir ürün oluşturabilme b) Cumhuriyet Dönemi’nde gerçekleştirilen inkılapları Atatürk ilkeleriyle ilişkilendirir.” öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri bulunmaktadır.

Bununla birlikte öğrenci profiline temel teşkil eden kavramlardan biri olan epistemolojik bütünlük öğrencinin nasıl düşündüğü, bilgiye nasıl eriştiği ve bilgiyi nasıl öğrendiği gibi hususlarla ilgilidir. Bu çerçevede öğrencinin meraklı olma, eleştirel düşünme, analitik düşünme, esneklik, iş birliği yapabilme, problem çözme gibi eğilim ve becerileri geliştirmesi program ortak metninde vurgusu yapılan ifadelerdir. Ayrıca TYMM’de bilim ve teknolojinin üretici ve yöneticisi olan, dijital yetkinliğe ve hayat boyu öğrenme kültürüne sahip fertler yetiştirmek hedeflendiği açıkça belirtilmekte, öğrenme-öğretme yaşantılarında “Proje Temelli Öğrenme”, “Sorgulamaya Dayalı Öğrenme” gibi bilimsel yöntemlerin izlenmesinin elzem olduğu yaklaşımlar esas alınmaktadır.

Bunun yanı sıra çalışkanlık değeri altında “D3.3.1. Bilimsel gelişim için merak duygusunu kullanarak takip etmesi gerektiğini fark eder.”, “D3.3.8. Bilim, sanayi ve teknoloji

alanındaki güncel gelişmeleri takip eder.” Yardımseverlik Değeri altında “D20.3.6. Bilimsel bilgiyi insanların ve toplumun yararına kullanır.” eylemleri yer alırken “OB8.5. Sürdürülebilir Olmayan Sistemlere Yönelik Problemleri ve Sorunları Tartışma” bütünleşik becerisi altında “OB8.5.SB2. Sürdürülebilir olmayan sistemlerin problemlerine ve sorunlarına yönelik bilimsel verilere dayalı farklı görüşler arasından mantıksal çelişki tutarsızlıkları veya geçersizlikleri tespit etmek”, “OB8.5.SB4. Sürdürülebilir olmayan sistemlerin problemlerine ve sorunlarına yönelik bilimsel verilere dayalı farklı görüşleri çürütmek veya kabul etmek” süreç bileşenleri yer almaktadır. Fen bilimleri alan becerileri; bilimsel gözlem, sınıflandırma, bilimsel gözleme dayalı tahmin, bilimsel veriye dayalı tahmin, operasyonel tanımlama, hipotez oluşturma, deney yapma, bilimsel çıkarım yapma, bilimsel model oluşturma, tümevarımsal akıl yürütme, tümdengelimsel akıl yürütme, kanıt kullanma ve bilimsel sorgulama becerilerinden oluşmakta olup örneğin Bilimsel Sorgulama Becerisi (FBAB13) “FBAB13.SB1. Soru veya problemi tanımlamak, FBAB13.SB2. Sorusunu/problemini cevaplamak/çözüm bulmak için bir model geliştirmek, FBAB13.SB3. Araştırmayı planlamak ve gerçekleştirmek, FBAB13.SB4. Verileri analiz etmek ve yorumlamak, FBAB13.SB5. Kanıta dayalı açıklama yapmak ve çözüm üretmek, FBAB13.SB6. Bilgiyi değerlendirmek ve paylaşmak” süreç bileşenlerinden oluşmaktadır.

Bakanlığımızca, öğrencilerin okula devamlarının sağlanması ve devamsızlık sürelerinin azaltılması amacıyla birtakım politika ve projeler geliştirilerek hayata geçirilmiştir. Devamsızlık takip sistemi, rehberlik ve psikolojik destek, okul aile iş birliği, devamsızlık ile ilgili mevzuat düzenlemeleri, eğitime yönelik sosyal yardımlar bunlardan bazılarıdır. Millî Eğitim Bakanlığının 2024-2028 Stratejik Planı kapsamında, devamsızlık ile ilgili olarak aşağıdaki stratejiler belirlenmiştir:

Millî Eğitim Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı’nın 1. Amaç’ı; “Temel eğitimde fırsat eşitliği ve eğitime erişimin sağlandığı, öğretim süreçleri ve eğitim ortamlarının etkin kullanıldığı bir ekosistem inşa ederek öğrencileri çağın gerektirdiği evrensel yeterliliklere sahip, millî ve manevi değerleri benimsemiş sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetiştirmek” olarak belirlenmiştir. Bu amacın hayata geçirilmesinde “İlkokul ve ortaokulda öğrenme kayıplarını azaltmaya yönelik destekleyici mekanizmalar güçlendirilecektir.” şeklinde ifade edilmiştir. Bu hedefi gerçekleştirmeye yönelik izlenecek stratejiler içinde özellikle öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin analiz edilerek ailelere yönelik bilgilendirme çalışmalarının yapılması planlanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı’nın 2. Amaç’ı ise “Çağın ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazandıran, teknolojiyi üreten, tarih bilinci ve bilim aracılığıyla geleceği kurgulayan, nitelikli insan kaynağı yetiştiren, ekonomiye katkı sunan, değerleriyle bireyi hayata hazır kılan, empati ve nezaket kazandıran bir ortaöğretim yapısı ile öğrenciler yetiştirmek.” olarak belirlenmiştir. Bu amacın hayata geçirilmesi kapsamında “Öğrencilerin yetkinliklerini ve niteliklerini geliştirmeye yönelik bireysel özellikleri de dikkate alınarak yapılacak çalışmalarla devamsızlık ve sınıf tekrarları azaltılacak ve eğitime katılımları artırılacaktır.” hedefi belirlenmiştir. Hedefi gerçekleştirmeye yönelik stratejiler arasında; “Öğrencilerin ortaöğretime katılımlarının artırılmasına, devamsızlık ve sınıf tekrarlarının azaltılmasına ve örgün eğitim içinde kalmalarına yönelik çalışmaların yapılması”, “Ortaöğretimde öğrencilerin akademik, bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif faaliyetler ile sosyal sorumluluk programı kapsamındaki çalışmalara katılımlarının sağlanması” hususları yer almaktadır.

Bakanlığımızca hazırlanan, 2025 yılında başlayan ve üç yıl sürmesi planlanan “Temel Eğitimde Devamsızlığın Azaltılması Projesi” kapsamında:

- Mevzuat ve alan yazını kapsamında devamsızlık tanımının analizi ve politika önerilerinin değerlendirilmesi,
- e-Okul üzerinde devamsızlık sayı/oranlarının il/ilçe/okul bazında analizi,
- İllere özgü sorun ve ihtiyaçların belirlenmesi,
- Sorunlara özgü faaliyet alanlarının belirlenmesi,
- İşbirliğine ihtiyaç duyulacak kurum/kuruluşların belirlenmesi,
- 81 ile özgü yerel katılımcıların desteğiyle eylem planlarının hazırlanması,
- Geliştirilen eylem planlarının izlenmesine yönelik internet tabanlı izleme modülünün geliştirilmesi,
- Geliştirilen eylem planları doğrultusunda bir model önerisi hazırlanması,
- Öğretmen, okul idarecileri, aile ve diğer paydaşlara yönelik eğitim içerikleri hazırlanması,
- Öğretmen, okul idarecileri, aile ve okulun diğer paydaşlarına yönelik elektronik içeriklerin hazırlanması,
- Geliştirilen öğretmen/aile elektronik içeriklerinin bakanlığımız platformlarında (EBA/ÖBA/HEMBA) yayınlanması planlanmaktadır.

27 Nisan 2024 tarihli ve 2024/5 sayılı “Mevsimlik Tarım İşçileri” konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi’nin “Eğitim hizmetleri” başlıklı 3’üncü maddesinde eğitim hizmetlerine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Bu doğrultuda Bakanlığımızca 06.08.2024 tarihinde yayımlanan “Mevsimlik Tarım İşçileri ile Göçer ve Yarı Göçer Aile Çocuklarının Eğitime Erişimi” konulu 2024/52 sayılı Genelge ile mevsimlik tarım işçisi aile çocuklarının eğitime erişimlerine yönelik tüm iş ve işlemler tanımlanmıştır. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından 19-21 Ağustos 2024 tarihlerinde ilgili Genelge’de belirtilen “İl Eylem Planları”nın hazırlanmasına yönelik “Mevsimlik Tarım İşçileri ile Göçer ve Yarı Göçer Ailelerin Çocuklarının Eğitime Erişimi Eylem Planları Hazırlık Çalıştayı” düzenlenmiştir. Ayrıca 2024/52 sayılı Genelge kapsamında Bakanlık taşra teşkilatı tarafından mevsimlik tarım işçisi çocuklarına yönelik daimi ikametgâhlarına döndüklerinde il/ilçe/okul temelli tespitler ve planlamalar yapıldıktan sonra telafi/yetiştirme eğitimleri yapılacaktır.

IPA-II Dönemi’nde İstihdam, Eğitim ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programı’nın “Herkes Erişim Sağlayarak Eğitim Erişimi ve Beceri Düzeylerinin Artırılması” aktivitesi altında yürütülen ve MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’nün *operasyon faydalanıcısı* olduğu Ortaöğretimde Devam ve Okullaşma Oranlarının Artırılması Teknik Destek Projesi kapsamında; herkesin ortaöğretime erişiminin artırılması için ağırlıklı olarak lise eğitimi çağındaki çocuklara, ailelerine ve eğitim personeline yönelik bir dizi önleme, müdahale ve telafi faaliyetleri yürütülmüştür.

Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği’nin “Önleme, müdahale ve yönlendirme hizmetleri” başlıklı 59/A maddesi gereğince oluşturulan Önleme, Müdahale ve Yönlendirme Komisyonunca, devamsızlık nedeniyle sınıf tekrarı riski olan öğrenciler takip edilerek devamsızlık nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik öğrencilere önleyici çalışmalar yapılmaktadır.

Okuldan erken ayrılma/devamsızlık ile mücadele edilmesi amacıyla Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti ortak finansmanı ile yürütülmüş Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının *faydalanıcısı*, Millî Eğitim Bakanlığının *eş faydalanıcısı* olduğu Ortaöğretimde Devam ve Okullaşma Oranlarının Artırılması Projesi (ŞNT II) kapsamında Aile Psikoeğitim Programı, Akademik Becerileri Geliştirme Müdahale Programı ve Eğlenceli Eğitsel Grup Rehberliği Psikoeğitim Programları geliştirilmiştir. Söz konusu proje ile okuldan erken ayrılma ve okul

devamsızlığını önleme ve müdahale programları geliştirilmiştir. Okul devamsızlıklarının azaltılması amacı ile yürütülen çalışmalarda söz konusu programlardan yararlanılmaktadır.

Ortaöğretimde Devam ve Okullaşma Oranlarının Artırılması Teknik Destek Projesi kapsamında, herkesin ortaöğretime erişiminin artırılması için ağırlıklı olarak lise eğitimi çağındaki çocuklara, ailelerine ve eğitim personeline yönelik olarak; öğrencilerin erken okul terkinin önlemek amacıyla farklı bileşenlerden oluşan entegre bir önleme, müdahale ve telafi modelinin geliştirilmesi ve uygulanması (pilot okullarda); devamsızlığın önlenmesi ve eğitim ve öğretimden erken ayrılmanın önlenmesine yönelik bir ulusal strateji belgesinin hazırlanması; her pilot okul için devamsızlığın ve eğitim ve öğretimden erken ayrılmanın önlenmesine yönelik eylem planlarının hazırlanması; kapsamlı eğitim programlarının tasarlanması ve uygulanması; MEB personeline, öğretmenlere, okul idarecilerine, öğrencilere ve velilerine, sivil toplum kuruluşlarına ve halka yönelik farkındalık artırma kampanyaları ve faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanması; pilot illerde saha ve izleme ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi gibi birtakım faaliyetler yürütülmüştür.

Örgün ortaöğretim kurumunda öğrenim görmek üzere tercih hakkını kullanmayan veya tercihte bulunmalarına rağmen yerleşemeyen öğrencilerden örgün ortaöğretime devam etmek isteyenlerin yerleştirme işlemi, il/ilçe öğrenci yerleştirme ve nakil komisyonlarınca boş kontenjanı bulunan ortaöğretim kurumlarına yapılmıştır.

Öte yandan, devamsızlıkların takip edilmesi ve azaltılması için önlemlerin alınması amacıyla Türkiye geneli aylık ve dönemsel olmak üzere öğrenci devamsızlık durumları izlenmektedir. Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı tüm okullarda 2024-2025 eğitim öğretim yılında öğrenci devamsızlık ve okul terklerinin azaltılmasına yönelik yürütülecek çalışmalar kapsamında, illerimizdeki öğrenci devamsızlık nedenlerini ve uygulanacak tedbirleri de kapsayan izleme faaliyetlerini, disiplin cezası alan öğrencilerle ilgili verileri, okul pansiyonlarının doluluk oranlarını, okula devam oranlarının artırılmasına yönelik yürütülen çalışmaları ve okullarda oluşturulması gereken önleme, müdahale ve yönlendirme komisyonlarının çalışmalarını da içeren yıllık okul eylem planlarının hazır hâle getirilmesi hususlarında il millî eğitim müdürlükleri bilgilendirilmiş, devamsızlık izleme formlarının düzenli olarak doldurulması sağlanmıştır.

Çeşitli sebeplerden de eğitim sistemi dışında kalma riski ile yüz yüze olan öğrencilerimiz için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve UNICEF iş birliği ile Eğitime Katılım ve Devamsızlığı İzleme Projesi (EKİP) yürütülmektedir. Proje kapsamında okullarımızda faaliyet gösteren Önleme Müdahale ve Yönlendirme Kurullarının (ÖMYK) etkinliğini arttırmak amacıyla erken okul terki nedenlerini ele alan 8 modüllük bir eğitim hazırlanmıştır. Akademik alt yapısı hazır olan eğitim pilot illerde eğitici eğitimi yoluyla yaygınlaştırılacak ve etkinliği izlenecektir.

Bakanlığımıza bağlı resmî kurumlarda öğrenim gören ve maddi durumu yetersiz ailelerin çocuklarına yönelik destekler, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Okullarda Yatılılık, Bursluluk, Sosyal Yardımlar ve Okul Pansiyonları Yönetmeliği hükümleri kapsamında sağlanmaktadır. Bursluluk ve parasız yatılılık hizmetleri, söz konusu Yönetmelik kapsamında maddi durumu yetersiz olarak tespit edilen öğrencilere sunulmaktadır. Ortaöğretim Genel Müdürlüğünce 2025 Kasım ayı itibarıyla 195.405 öğrenciye aylık 2.328,72 TL burs, parasız yatılı olarak barınan 97.852 öğrenciye aylık 321,81 TL harçlık ve yılda bir defaya mahsus 2.574,46 TL sosyal yardım parası gönderilmektedir.

Bununla birlikte Bakanlığımızca, Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda yürütülen Öğrenci Taşıma Uygulaması

kapsamında taşınan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri ücretsiz öğle yemeği hizmetinden yararlanmaktadır.

Ayrıca, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine öğrenci taşıma uygulaması kapsamında ücretsiz öğle yemeği hizmeti sunulan okullarda açılan özel eğitim sınıflarına devam eden öğrenciler ile taşıma merkezi okullarda eğitim gören öğrencilerden kapsam dışında olanlardan Sosyal Yardım Dayanışma Fonu verileri doğrultusunda tespit edilen öğrenciler de ücretsiz öğle yemeği hizmetinden yararlanmaktadır.

Öte yandan 11.09.2025 tarihinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün internet adresinde yayımlanan duyuru ile maddi durumu yetersiz ailelerin çocuklarına yönelik Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti (SED) verileceği bildirilmiştir.

Açık öğretim okullarına kayıtlı öğrencilerin tüm bilgi ve verileri Açık Öğretim Kurumları Bilgi Yönetim Sisteminde tutulmakta olup öğrenci takip ve izleme işlemleri bu sistem üzerinden yürütülmektedir.

Açık Öğretim Kurumlarında kayıtlı olan tüm öğrencilere Bakanlığımız İletişim Merkezi (MEBİM) tarafından 7/24 Açık Öğretim Kurumları ile ilgili bilgi akışı sağlanmaktadır. Ayrıca yüz yüze eğitim alan öğrenciler, talep etmeleri hâlinde açık öğretim yüz yüze eğitim birimlerinde görev yapan rehber öğretmenler ve psikolojik danışmanlardan gerekli psikososyal ve pedagojik desteği alabilmektedirler.

Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM), Anadolu'da 11. yüzyıldan itibaren sanat, ticaret ve ekonomi alanlarına ışık tutan esnaf ve sanatkâr kurumu niteliğindeki Ahilik kültürüne dayanan iş yeri tabanlı mesleki eğitimi öne çıkaran bir programdır. Cumhuriyet sonrası çıraklık eğitimine ilişkin ilk yasal düzenleme 1977'de 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu ile yapılmış, 1986'da çıkarılan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esaslar belirlenmiştir. 1977 yılından bugüne mesleki eğitim merkezleri bir mesleki ve teknik eğitim program türü olarak uygulanmaya devam etmektedir. Mesleki eğitim merkezi programı 02.12.2016 tarihli ve 6764 sayılı Kanun ile zorunlu örgün ortaöğretim kapsamına alınmıştır.

Mesleki eğitim merkezi programı, ortaokul mezunlarına yönelik işletmelerde pratik eğitim ve okulda teorik eğitimi bir araya getiren dört yıllık bir örgün eğitim programıdır. Bu program, öğrencileri iş hayatına hazırlayarak hem mesleki beceriler kazanmalarını hem de öğrencilerin genel kültürlerini geliştirmelerini amaçlamaktadır. MESEM'e kaydolabilmek için en az 14 yaşında olmak ve ortaokul mezunu olmak gereklidir. Öğrenciler, bir işletmeyle yapılan sözleşme doğrultusunda haftada dört gün iş yerinde pratik eğitim alırken haftada bir gün de okulda mesleki teorik dersler ve genel kültür dersleri görürler. Bu süreçte düzenli olarak yapılan beceri sınavlarını başarıyla tamamlayan öğrenciler; 11. sınıfta kalfalık, 12. sınıfta ise ustalık belgesi almaya hak kazanmaktadır.

Bu program örnekleri farklı ülkelerde de bulunan iş yeri tabanlı mesleki eğitim programı olarak örgün eğitim kapsamında olup öğrenciler teorik eğitimlerini okulda pratik eğitimlerini ise işletmelerde usta öğretici gözetiminde ve koordinatör öğretmenlerin kontrolünde belirli bir program dâhilinde almaktadırlar. Bu programda isteyen öğrenciler eğitim süresi boyunca fark derslerini de tamamlayarak mezun olduklarında ustalık belgesi yanında ortaöğretim diploması almakta ve yükseköğrenimlerine devam edebilmektedirler.

İşletmelerde yapılan beceri eğitimleri mesleki eğitimin tamamlayıcısı olarak ulusal mevzuata ve uluslararası sözleşmelerde belirtilen şartlara uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesinin 6'ncı maddesi asgari yaşa ilişkin hükümlerin mesleki eğitimin ayrılmaz bir parçası olan işlerde uygulanmayacağını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda öğrencilerin mesleki eğitim

kapsamında işletmelerde bulunması ve burada beceri eğitimi almaları çocuk işçiliği kapsamında değerlendirilmemektedir.

Ülkemizin nitelikli iş gücü ihtiyacının karşılanması çerçevesinde öğrencilerin ilgi, istek, yetenek ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkarılması, başarılı ve mutlu olabilecekleri bir mesleği seçmeleri için meslekler hakkında bilgilendirilmeleri, eğitim sistemi ile çalışma hayatı arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda mesleki eğitim merkezleri ülkemizin meslek sahibi insan ihtiyacını karşılayabilmek adına çalışmalarını sürdürmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatınca eğitim ve öğretime destek olacak şekilde her türlü kaynağın ve iş gücünün kullanılması amacıyla resmî kurum ve kuruluşlar, çeşitli firma, şirket, dernek, vakıflar ve tüzel kişiler ile işbirliği protokolleri imzalanabilmektedir. Söz konusu tüzel kişiler, İçişleri Bakanlığının ilgili birimleri tarafından Anayasa başta olmak üzere 5737 sayılı Vakıflar Kanunu, 5253 sayılı Dernekler Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirilip kabul edilmesi durumunda *hukukî tüzel kişilik* yapısı kazanan sivil toplum kuruluşları da (STK) olabilmektedir.

Bu kapsamda, ülkemizin tüm illerinde birbirinden farklı alanlarda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla protokol imzalanabildiği gibi, yerel düzeyde faaliyet gösteren kuruluşlarla da işbirliği yapılmaktadır. Bu protokoller aracılığıyla öğrencilerimizin akademik başarılarının yanı sıra sosyal, kültürel ve sanatsal gelişimlerine katkı sağlanmaktadır. Ayrıca hayırseverlerle gerçekleştirilen protokoller yoluyla okul ve kurum binaları inşa edilmekte, binalarımızın ve sınıflarımızın tefrişatı sağlanmaktadır. TEMA Vakfı, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Hacı Ömer Sabancı Vakfı, İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH), Öğretmen Akademisi Vakfı, Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Elginkan Vakfı, Türk Tekstil Vakfı, Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA), Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı, Ahbap Derneği, Türk Eğitim Derneği, Serebral Palsili Çocuklar Derneği, Açık Hava Reklamcılar Derneği, Kuaförler Derneği, Klasik Sanatlar Derneği, Türkiye Kızılay Derneği, Türkiye Futbol Federasyonu, Türkiye Özel Sporcular Spor Federasyonu, Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu işbirliği yürütülen kurum ve kuruluşlardan sadece birkaçıdır.

Protokoller kapsamında düzenlenecek etkinliklerin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na, Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlik İzinleri Yönergesi'nin "Genel esaslar" başlıklı 5'inci maddesinin on birinci fıkrasında yer alan "*Sosyal etkinliklerin hiçbir aşamasında, katılımcıların açık rıza onayı alınmadan kişisel verileri istenemez. Bu kapsamda istenen kişisel veriler, açık rıza onayında belirtilen hususların dışında başka amaçlarla kullanılamaz, üçüncü kişilere verilemez ve sosyal etkinliğin sona ermesinin ardından resen silinir.*" hükmü başta olmak üzere yürürlükteki diğer tüm düzenlemelerde belirtilen hüküm, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul, ilçe/il millî eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere, gönüllülük esasına göre ücretsiz olarak yapılması esastır. Bakanlığımızca protokollere yönelik herhangi bir ödeme yapılmamakla birlikte yukarıda belirtilen esaslara uygun olmayan bir protokol imzalanması ve varsa yürürlükte kalması söz konusu değildir. İmza altına alınan protokollerde muhatabın yükümlülüklerini yerine getirirken belirtilen esaslara uyulmaması durumunda, protokoller Bakanlığımızca tek taraflı olarak iptal edilmektedir.

Eğitim öğretim faaliyetleri kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı ile herhangi bir protokolü veya izni olmayan sivil toplum kuruluşlarının okul/kurumlarda faaliyetlerde bulunduğu ya da protokol hükümlerine aykırı hareket ettiği, söz konusu kurumlarda herhangi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

bir pedagojik ihlal, fiziksel veya psikolojik şiddet, baskı ya da istismar vakası olduğu denetimler esnasında veya ihbar ve şikâyetlere bağlı olarak tespit edildiği takdirde yetkili makamlardan alınan Olur'a istinaden müfettişler marifetiyle inceleme-soruşturma işlemi başlatılmakta, iddiaların doğrulanması hâlinde sorumluluğu bulunanlar hakkında durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre ilgili mevzuat maddelerinde belirlenen yaptırımlar teklif edilmektedir. Bakanlığımız personeli dışında sorumluluğu görülen kişilerin belirlenmesi hâlinde ilgili makamlara suç duyurusunda bulunulmaktadır.